

اسنادی از امتیاز نفت خوشتاریا در راستای نفت شمال ایران

محمد حسن نیا

امیدواری نسبت به لغو قرارداد نفت شمال از سوی زمامداران جدید شوروی چندان نپایید، چرا که خوشتاریا پس از اعلام موضع مسکو نسبت به معاهدات و امتیازات دوران تزار و همچنین ناکامی در به تصویب رساندن قرارداد در مجلس شورای ملی ایران، راهی اروپا شد تا شاید خریداری برای امتیاز خود بیابد. او پس از تلاش بسیار و سرگردانی در پایتخت‌های اروپایی، سرانجام موفق شد نظر مساعد اولیای شرکت نفت ایران و انگلیس را نسبت به خرید امتیاز نفت شمال ایران جلب نماید. انگلیسی‌ها که پس از انقلاب اکتبر شوروی به آرزوی دیرین خود رسیده و یکه‌تاز میدان ایران شده بودند، با دریافت پیشنهاد خوشتاریا، از آن استقبال کردند و حاضر شدند این امتیاز را به مبلغ یکصد هزار لیره خریداری کنند. به این ترتیب، به دنبال خرید امتیاز خوشتاریا، شرکت نفت ایران و انگلیس اقدام به تأسیس یک شرکت تابعه به نام «شرکت نفت‌های شمال ایران» با سرمایه سه میلیون لیره در لندن کرد و کوشید مقدمات اجرای آن را فراهم آورد.^۱ از سوی دیگر، در همین زمان دولت گرجستان با حمایت لندن از شوروی اعلام استقلال کرد و بهانه لازم را به اولیای شرکت نفت ایران و انگلیس داد تا اعلام کنند که قرارداد نفت شمال ایران ارتباطی به دولت روسیه سابق و شوروی پس از انقلاب اکتبر ندارد.

خوشتاریا تبعه دولت گرجستان بود و به‌عنوان یک گرجی و نه روس با آن شرکت وارد مذاکره شد،^۲ اما دولت وقت ایران نگران واکنش دولت شوروی بود و از گسترش حوزه فعالیت شرکت نفت ایران و انگلیس

۱. ساتن، الول نفت ایران، ترجمه رضا رئیس طوسی، تهران، نشر صابرین، ۱۳۷۲، ص ۵۲.

۲. اداره کل آرشیو، اسناد و موزه، پیشین، ص ۳.

واهمه داشت. چرا که آن را مقدمه‌ای برای اعمال نفوذ کامل انگلستان بر سرتاسر ایران می‌پنداشت. به همین دلیل دولت ایران قرارداد خوشتاریا را فاقد وجهت قانونی خواند و اعلام کرد چون این امتیاز توسط مجلس شورای ملی به‌عنوان تنها مرجع قانونی اعطای امتیازات به تصویب نرسیده است، بنابراین جنبه قانونی و رسمی ندارد. همزمان با این چالش‌ها، دولت ایران در سال ۱۹۲۱ (۶ بهمن ۱۳۹۹) قراردادی را با دولت شوروی به امضا رساند که به‌موجب آن تمامی امتیازات واگذار شده در دوره تزاری به استثنای یک قرارداد، لغو شد. اضافه بر این در قرارداد مقرر شده بود که دولت ایران نباید در آینده هیچ امتیازی در منطقه تحت نفوذ روسیه به قدرت سومی واگذار کند.^۱ با انعقاد این قرارداد، بهانه‌هایی را که دولت ایران برای اثبات الغای امتیاز خوشتاریا نیاز داشت فراهم آمد. با وجود این، شرکت نفت ایران و انگلیس دست‌بردار نبود و اصرار داشت خوشتاریا تبعه روسیه نبوده بلکه شهروند دولت گرجستان است و بنابراین قرارداد او با دولت وقت ایران ارتباطی به دولت شوروی ندارد؛ اما این استدلال شرکت نفت ایران و انگلیس به زودی با شکست مواجه شد، چرا که در اول فروردین ۱۳۰۰ جمهوری گرجستان به اتحاد جماهیر شوروی پیوست و از حالت یک کشور مستقل خارج شد. به این ترتیب، نخستین اقدام دولت انگلستان تحت پوشش شرکت نفت ایران و انگلیس برای تصاحب نفت شمال ایران ناکام ماند.

آمریکا و امتیاز نفت شمال

سیاست ورود «قدرت سوم» به صحنه سیاسی ایران به‌منظور خنثی‌سازی نفوذ سنتی روس و انگلیس در ایران از زمان امیرکبیر مطرح بوده است. این سیاست در طول سال‌های طولانی با وجود تلاش دولت‌های مختلف ایران برای کشاندن پای دیگر قدرت‌های اروپایی نظیر فرانسه، ناپلئون، آلمان دوره بیسمارک و ... با واکنش شدید روسیه و انگلیس مواجه شد و ناکام ماند. با وجود این در سال‌های پایانی عمر سلسله قاجار، میرزا حسن‌خان مشیرالدوله سیاست ورود قدرت سوم در ایران را بار دیگر در پیش گرفت. او با هدف تجدید سازمان نظام مالی آشفته کشور و بازسازی اقتصاد آن و مقابله با رقابت انحصاری روس و انگلیس، دست به سوی قدرت تازه نفس امریکا دراز کرد.^۲ در این زمان، ایالات متحده امریکا با پیروی از سیاست «درهای باز» در میان ملت‌های استعمارزده جهان، جایگاه و اعتباری کسب کرده بود. در ایران نیز مخالفت دولت امریکا با قرارداد ۱۹۱۹ و توثق‌الدوله و حمایت از ایران در کنفرانس صلح ورسای سبب محبوبیت زیادی برای آن کشور شده بود. ملت و دولت ایران که از دخالت‌های آشکار و نهان روسیه و انگلیس در امور کشور به شدت نگران بودند، در مقابل تفرق شدید از این دو قدرت استعماری، از سیاست نزدیکی به امریکا حمایت می‌کردند. به همین منظور، حسین علا وزیر مختار ایران در واشنگتن با انتشار اعلامیه‌ای

۱. هوشنگ مهدوی، عبدالرضا، سیاست خارجی ایران در دوران پهلوی، تهران، نشر البرز، چاپ دوم، ۱۳۷۴، صص ۱۳ - ۱۲.

۲. زرگر، علی اصغر، تاریخ روابط سیاسی ایران و انگلیس در دوره رضا شاه، ترجمه کاوه بیات، تهران، نشر پروین و معینی، ۱۳۷۲، ص ۱۰۱.

تمایل دولتمردان ایران را برای واگذاری امتیاز نفت در پنج ایالت شمالی به اطلاع مقامات و شرکت‌های نفتی امریکایی رساند.^۱

با انتشار این خبر، دولت انگلستان بلافاصله در آبان ۱۲۹۹ نماینده شرکت نفت ایران و انگلیس را به تهران فرستاد تا درخصوص دریافت امتیاز نفت در ایالات خراسان و آذربایجان که جزو امتیاز خوشتاریا محسوب نمی‌شد، مذاکراتی را با مقامات ایرانی انجام دهد؛ اما به محض ورود نماینده شرکت به تهران، وزیر مختار امریکا در تهران از دولت ایران خواست هرگونه مذاکره درباره نفت شمال را تا ورود نمایندگان شرکت‌های امریکایی به تعویق اندازد تا این شرکت‌ها بتوانند در برابر شرکت نفت ایران و انگلیس از فرصتی برابر برای کسب امتیاز برخوردار شوند.^۲ دولت ایران هم، چنین کاری را انجام داد و دولت ایران که به شدت تحت فشار مالی قرار داشت، از دولت امریکا درخواست وامی به مبلغ ده میلیون دلار کرد.^۳ اما هنوز مذاکرات برای دریافت وام آغاز نشده بود که کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ رخ داد و دولت سیدضیاءالدین طباطبایی زمام امور کشور را به دست گرفت. او رغبت چندانی به نزدیکی به امریکا نداشت و در دوره سه ماهه زمامداری او موضوع نفت شمال و مذاکره با شرکت‌های امریکایی مسکوت ماند. تا این که سرانجام دولت مستعجل سیدضیاء در سوم خرداد ۱۳۰۰ سقوط کرد و قوام‌السلطنه سیاستمدار کهنه‌کار و طرفدار جدی نزدیکی به امریکا به قدرت رسید. او به محض این که قدرت را در اختیار گرفت، به شدت با دریافت وام از انگلیس در مقابل اعطای امتیاز نفت شمال مخالفت کرد و به حسین علا وزیر مختار ایران در واشنگتن دستور داد مذاکرات محرمانه‌ای را با شرکت‌های امریکایی برای انعقاد قرارداد نفت شمال آغاز کند. علا نیز چنین کرد و گفت و گوهایی را با مقامات شرکت استاندارد اوپل و سینکلر امریکا در پاییز ۱۳۰۰ انجام داد و پیشنهاد ایران مبنی بر دریافت وام و کمک مالی در ازای اعطای امتیاز نفت شمال را مطرح کرد.^۴ اما مقامات امریکایی نا امنی داخل ایران را پیش کشیدند و خواستار وثیقه معتبر برای استقراض دولت ایران شدند و اتخاذ هرگونه تصمیمی را به گزارش وزیر مختار امریکا در تهران از وضعیت داخلی ایران منوط کردند.^۵

دولت ایران ابتدا عایدات نفت جنوب را به‌عنوان وثیقه پیشنهاد کرد که از طرف امریکایی‌ها به‌خاطر احتمال مخالفت انگلستان رد شد. سپس عایدات تریاک و دخانیات مطرح شد تا موجبات رنجش انگلیسی‌ها فراهم نشود. در این زمان، دولت قوام که به‌شدت با بحران مالی و ورشکستگی اقتصادی مواجه بود، در تلاش بود که قرارداد هر چه سریع‌تر منعقد شود. به همین منظور در نامه‌ای به حسین علا صریحاً خاطر نشان کرد که «هر طور است اساس امتیاز را به امضا برسانید از سهم مجانی برای دولت صرف‌نظر نمایم. حق دولت را هر قدر ممکن می‌شود علاوه بر صدی ده نمایم...» و در پایان تأکید کرد: «... اگر

۱. ذوقی، ایرج، مسائل سیاسی - اقتصادی نفت، تهران، نشر پازنگ، ۱۳۷۵، ص ۹۹.

۲. همان

۳. مکی، حسین، تاریخ بیست ساله ایران، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ج دوم، ۱۳۵۹، صص ۹۲ - ۹۰.

۴. هوشنگ مهدوی، عبدالرضا، پیشین، ص ۱۳.

۵. تلگراف حسین علا وزیر مختار ایران، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ج دوم، ۱۳۵۹، صص ۹۰ - ۹۲.

به فوریت وجه از امریکا نرسد برای کابینه امکان مداومت در کار باقی نمانده، بانک شاهنشاهی دیناری مساعدت نمی‌کند. انگلیسی‌ها شرایطی در مساعدت نمودن به بانک عنوان کردند که برای دولت قبول آن‌ها غیرممکن و با نقشه‌ای که توسط جناب‌عالی در جریان است، منافات دارد. در این صورت اگر وجه فوری نرسد، مجبور به استعفا خواهیم بود.^۱

شرایطی که انگلیسی‌ها برای اعطای وام پیش کشیده بودند و قوام در نامه به علا مطرح کرد عبارت بودند از: ۱) مذاکرات با کمپانی استاندارد فوراً قطع شود. ۲) عایدات نفت جنوب وثیقه طرف ثالثی قرار نگیرد. ۳) امتیازات معتبر و موجود انگلیس کاملاً به تأیید و تصدیق دولت ایران برسد. ۴) امتیاز راه‌آهن که با سندیکای انگلیسی تحت مذاکره است به دیگری واگذار شود.^۲ دولت قوام به شدت این شروط را رد کرد و تمام هم خود را متوجه دریافت وام از امریکا و انعقاد قرارداد امتیاز نفت شمال کرد. اما استاندارد اوایل که به وخامت اوضاع پولی و مالی دولت ایران پی برده بود، به بیش از ۱۰ درصد حق دولت از نفت استخراجی و اعطای پنج میلیون دلار استقراض با وثیقه عایدات نفت جنوب و در صورت لزوم عایدات تریاک و توتون رضایت نمی‌داد.^۳ قوام نیز با وجود تلاش برای به وثیقه گذاشتن عایدات تنباکو و تریاک در قبال استقراض از کمپانی، به دلیل بحران مالی چاره نیافت تا شرایط استاندارد را مبنی بر وثیقه گذاشتن عایدات نفت جنوب بپذیرد، مشروط به این که شرکت استاندارد کتباً آن را قبول کند تا بعد امتناع نکند.^۴ از سوی دیگر کمپانی استاندارد پرداخت وام را به تصویب مجلس شورای ملی ایران منوط کرد؛ اما قوام آن را در حکم معادلات عادی دولت می‌دانست که با بانک‌ها انجام می‌شود و نیازی به مصوبه مجلس ندارد. با وجود این متعهد شد آن را به تصویب مجلس برساند.^۵

استاندارد اوایل از انحصار انگلستان بر نفت ایران آگاهی داشت و به همین علت می‌کوشید موجبات برانگیختن اعتراض و خصومت انگلیسی‌ها را فراهم بیاورد و قبل از انعقاد قرارداد امتیاز نفت شمال تا حد ممکن نظر موافق لندن را به‌دست آورد. نگرانی استاندارد، بیشتر از امتیاز خوشتاریا نشئت می‌گرفت^۶ به نظر استاندارد دلایل ایران برای بطلان امتیاز خوشتاریا عدم تصویب در مجلس قانع‌کننده نیست و در دوران تعطیلی شش ساله مجلس شورای ملی ایران و برقراری حکومت نظامی، دولت‌های موقت عملاً به جای مجلس انجام وظیفه می‌کردند. بنابراین امتیاز خوشتاریا قانونی بوده و انتقال آن به کمپانی نفت جنوب نیز

۱. تلگرام احمد قوام رئیس‌الوزرا به حسین علا وزیرمختار ایران در واشنگتن ۱۱ دسامبر ۱۹۲۱.
۲. مرکز اسناد ریاست جمهوری، دریافت وام از امریکا به ازای واگذاری امتیاز نفت شمال، دفتر اسناد برگزیده شماره ۷۰، سند شماره ۱۰.
۳. همان، سند شماره ۲۳/۱.
۴. همان، سند شماره ۲۴.
۵. مأخذ شماره ۱۶، سند شماره ۳.
۶. مرکز اسناد ریاست جمهوری، پیشین، سند شماره ۳۴.

صحیح است پس نمی‌توان آن را به شخص ثالثی به عنوان مثال شرکت‌های امریکایی واگذار کرد^۱. در مقابل، طرف ایرانی پاسخ داد با تعطیل شدن مجلس، مشروطه تعطیل نشده بود و مطابق با قانون اساسی ایران، قوه مجریه تحت هیچ شرایطی اجازه اعطای امتیاز به خارجیان را ندارد. همچنین حکومت نظامی نیز قوانین و مقررات خاص خود را دارد و در این دوران هیچ دولتی حق اعطای امتیاز را ندارد. بنابراین هرگاه اساس امتیاز را لغو بدانیم، انتقال و امتیاز خود به خود بی اعتبار می‌شود. از طرف دیگر خوشتاریا نه تنها حق انتقال امتیاز را نداشته و انتقال را به دولت ایران اطلاع نداده است، در موقع انتقال نیز دولت ایران بلافاصله دلایل خود را بر بطلان امتیاز خوشتاریا اعلام کرده و وزیر مختار انگلیس، سرپرسی کاکس نیز آن را تأیید نموده است^۲.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. پیشین، سند شماره ۳۵.

۲. پیشین سند شماره ۳۸.

نشان تاج، شیر و خورشید

وزارت امور خارجه

اداره

سواد: امتیازنامه

مورخه

نمره

امتیاز استخراج نفت و موم طبیعی

مابین وزارت امور خارجه دولت اعلیحضرت شاهنشاهی به امر دولت از یک طرف و مسیو کرکانی فتودویچ خوشتاریا از طرف دیگر (من بعد برای تسهیل به جای اسم خوشتاریا صاحب امتیاز نوشته می‌شود) در خصوص تفتیش و استخراج نفت موارد شرایط معین و مقرر گردید.

ماده اول - دولت اعلیحضرت شاهنشاهی ایران به موجب این امتیازنامه حق انحصار کشف و استخراج نفت و گاز طبیعی و قیر و موم طبیعی را در حوزه ایالت گیلان و مازندران و استرآباد در مدت هفتاد سال به صاحب امتیاز مرحمت و اعطا می‌نمایند (محال و نقاطی که به موجب فرمان همایونی مورخه شعبان ۱۳۱۳ به آقای محمودولی خان سپهسالار اعظم واگذار شده به کلی از این امتیاز خارج است) ابتدا از تاریخ امضای این امتیاز تا مدت هفتاد سال این تفتیش و استخراج در ایالت مذکوره حق صاحب امتیاز خواهد بود.

ماده دوم - دولت اعلیحضرت شاهنشاهی ایران به صاحب امتیاز اجازه می‌دهد که هر وقت می‌خواهد شرکتی تأسیس نماید اسامی و نظامنامه و سرمایه آن شرکت به توسط صاحب امتیاز معین می‌شود مشروط بر آنکه در ایجاد شرکت صاحب امتیاز باید رسماً به وزارت فواید عامه دولت علیه اطلاع داده و همین‌طور نظامنامه آن شرکت را با تعیین محلی که شرکت مزبور باید در آن نقاط عملیات نماید اظهار دارد و مدیر آن شرکت را باید به وزارت فواید عامه معرفی نماید در این صورت البته آن شرکت تمام حقوقی صاحب امتیاز را دارا خواهد بود و مقرر است که آن شرکت باید تعهدات و مسئولیت صاحب امتیاز را عهده کند.

ماده سوم - صاحب امتیاز حق دارد که بنای چاه‌های نفت و حوض‌ها و انبارها و محل تلمبه و مواقع جمع و تقسیم و تأسیس کارخانه و راه‌های لازمه و ابنیه و هرچه که لازمه دایر داشتن حمل و نقل نفت است بنماید. ماده چهارم - دولت علیه ایران اراضی بایره (غیر از جنگل که جزو اراضی دایره محسوب می‌شود) خود را در محله‌هایی که مهندسین صاحب امتیاز به جهت بنا و تأسیس عملیات مذکوره در ماده سوم باندن مجاناً به صاحب امتیاز واگذار خواهند فرمود و اگر آن اراضی دایر باشد صاحب امتیاز هم اراضی لازمه را به قیمت عادلانه از اولیای دولت علیه خریداری کند، دولت علیه به صاحب امتیاز حق می‌دهد که اراضی و املاک لازمه را به جهت اجرای این امتیاز به رضایت از صاحبان املاک ابتیاع یا اجاره کند مشروط بر آنکه هیچ وقت اراضی و املاک از قیمت عادلانه اراضی واقعه در حول و حوش تجاوز ننماید. مسلم است که این خریداری موافق موارد شرایطی خواهد بود که مابین صاحب امتیاز و مالکین املاک مقرر خواهد شد توضیح - مقرر است که امکان

مشرفه مساجد و جمیع متعلقات به آن‌ها به محیط دایره که شعاع آن دویست ذرع باشد از حوزه عملیات مجزا و مستثنا است.

ماده پنجم - صاحب امتیاز متعهد است در موقع کشف و استخراج هر چشمه نفت وزارت فواید عامه را به موجب راپورت مخصوص مطلع ساخته و در نسخه نقشه (که حداقل آن به مقیاس یک ده هزارم باشد) از اراضی و محالی که می‌خواهد در آن‌ها استخراج نفت نماید برای خود منظم نماید، هرگاه صاحب امتیاز استخراج نفت را مفید به حال خود دانست یکصد هزار منات نقد و یکصد هزار منات بلیط [بلیت] آکسیون بدون حق شرایط باید به وزارت فواید عامه بدهد و این تقدیمی به نحو مذکور یکدفعه خواهد بود.

ماده ششم - صاحب امتیاز متعهد است که هر ساله منافع حاصل صدی شانزده با یک صورت بیلان به دولت تقدیم دارد.

ماده هفتم: دولت علیه ایران حق دارد در هر موقعی که مقتضی بداند برای حفظ حقوق خود و اطمینان از اینکه صاحب امتیاز موارد فوق‌الذکر را اجرا بنماید تفتیشات لازمه را در کتابچه و دفاتر تجاری صاحب امتیاز راجع به نفت و سایر موارد مذاکره بنماید و نیز یک نفر کمیسر برای این کار معین خواهد شد که طرف شور صاحب امتیاز بوده و محض خیر تأسیس هرگونه اطلاعات مفیده داشته باشد به صاحب امتیاز داده همه نوع راهنمایی نماید و محض حفظ حقوق دولت متفقاً به صاحب امتیاز هرگونه تفتیشی که مفید بداند به عمل آورده صاحب امتیاز همه ساله از تاریخ شروع به عمل سالی ششصد هزار منات به کمیسر دولتی حق خواهد داد.

ماده هشتم - کلیه عمله و اجزایی که در تأسیس و بناهای فوق مشغول عملیات می‌شود باید از اتباع ایران و رعایای اعلیحضرت شاهنشاهی دولت علیه باشد به استثنای اعضای و اجزای علمی و فنی.

ماده نهم - تمام اسباب و ماشین‌آلات لازمه برای تفتیش و تأسیس و ایجاد و دایر نمودن و بسط آن‌ها برای صاحب امتیاز لازم گردد از حقوق گمرکی معاف خواهد بود.

ماده دهم - پس از انقضای مدت مقرر در این امتیاز کلیه اسباب و ماشین‌آلات و ابنیه و ساختمان متعلق به آن‌ها از منقول و غیر منقول و کلیه چاه‌ها و چشمه‌های نفت بالکینه بدون استثنا متعلق به دولت علیه ایران خواهد بود، صاحب امتیاز و شرکاء ایشان به هیچ وجه حق اعتراض و خسارت نخواهند داشت.

ماده یازدهم - اگر در مدت پنج سال از تاریخ امتیاز شروع به عملیات نشود این امتیاز از درجه اعتبار به کلی ساقط است.

ماده دوازدهم - منازعات طرفین درخصوص اجرای مواد شرایط امتیاز را بدین نحو قطع خواهند کرد که یک نفر از طرف وزارت فواید عامه و یک نفر از طرف صاحب امتیاز معین خواهد شد در صورتی که به النزاع به حکمیت دو نفری قطع نشد آن دو حاکم مصوبه طرفین به رضایت هم ثالثی را معین می‌کنند که در آن موضوع محل نزاع حکم و قطع فصل نماید.

در طهران به دو نسخه نوشته شد ۷ شهر جمادی‌الاولی توشقان نیل ۱۳۳۴، [امضای وثوق الدوله وزیر امور خارجه] خوشتاریا ... ۱۲ مارس ۱۹۱۶.

نشان تاج، شیر و خورشید

وزارت مالیه

اداره کابینه

سواد: ترجمه راپورت رئیس گمرک بندر جز

مورخه

نمره

اداره کل گمرکات

شاهزاده محمدجعفر میرزا که خود را به‌عنوان رئیس معادن و امتیازات نفت شمال از طرف وزارتین امور خارجه و فواید عامه معرفی می‌نماید به اتفاق مأمورین شرکت خوشتاریا وارد بندر جز شده‌اند و حضرات کنتراستی در دست دارند که سواد خلاصه آن از اینقرار است.

آرتیکل ۹ - تمام اسباب و اشیای لازمه متعلق به صاحب امتیاز چه از جهت تحقیقات اولیه و چه از بابت ساختمان و چه از بابت توسعه حمل استخراج معادن و ادوات که وارد خاک ایران می‌شوند از ادای حقوق گمرکی معافند.

نماینده دولت و اعضای اداره خوشتاریا مفاد و مندرجات این آرتیکل را سوء تفسیر نموده و مدعی هستند که می‌توان کلیه اشیای مشروحه ذیل را با معافیت از حقوق وارد نمود.

زین	ظروف	اسباب طبخ	اسباب سر میز
[میل]	مربا و ترشی	دوا خانه سفری	دوربین عکاسی
آلات و ادوات مساحی			

به علاوه اختیار ورود با معافیت از تاکس تذکره را نیز در مورد خود منعقد می‌باشند لهذا متمنی است هرچه زودتر اینجانب را در موضوع معافیت‌هایی که به شرکت خوشتاریا داده شده مستحضر و چنانچه ممکن شود مقررات این کنترات را در آن قسمت که راجع به گمرک است کاملاً تصریح نمایند.

[حاشیه راست: مهر و امضاء ناخوانا]

وزارت امور خارجه

قرارداد فیما بین حضرت اشرف سپهسالار اعظم و آقای خشداریا کمپانی

ماده اول - من سپهسالار اعظم نظر به مندرجات فرمان پادشاهی مورخه شعبان ۱۳۱۳ که به موجب آن امتیاز معادن نفت ثلاثه تنکابن و کجور و کلارستاق به من داده شده است اظهار می‌دارم و کمپانی خشداریا را مأمور می‌نمایم که تمام اقدامات لازمه را برای اجرای امتیاز مذکور به عمل آورد.

برای این مقصود و به جهت اینکه امور راجعه به آن از تاریخ حال تا نود و نه ۹۹ سال کمپانی خشداریا واگذار نمایم و اصل فرمان مذکور هم که به مهر و امضای اعلیحضرت مرحوم ناصرالدین شاه مهمور و ممضی و به مهر وزرای اعلیحضرت نیز مهمور است از جمله مهر مرحوم مجدالدوله وزیر علوم و معادن است این نکته را هم اظهار می‌دارم که از تاریخ این ورقه در تمام مسئولیت اجرای فرمان مذکور به عهده کمپانی خشداریا ذوی الحقوق او خواهد بود.

ماده دوم - من کمپانی خشداریا حق دارم تجسسات لازمه در معادن نفت [نفت] در مدت یکسال در تاریخ آخر جنگ و صلح دولت روسیه با سایر دول متخاصم به جا بیاورم.

ماده سوم - من خشداریای کمپانی متعهد هستم در صورتی که پیدا نمایم برای خود یک استخراج معدن در مدت معین شده نظر به ماده دوم تقدیم نمایم به حضرت اشرف پنجاه هزار منات بدون صورت مبلغ صد هزار منات پرداخته خواهد شد و بعد از قرار کسر خواهد شد.

ماده چهارم - اگر تا مدت آخر وعده یعنی در مدت یک سال از روز قرارداد صلح دولت روسیه با سایر دول متخاصم از عهده بر نیامده من نخواهم پرداخت شرایط استخراج معدن نفت [نفت] را که پنجاه هزار منات بدون عوض و صد هزار منات از بابت حساب پوطی و آن وقت من خشداریای کمپانی تمام اختیارات خود را از دست می‌دهم یعنی آنچه که در این قرارداد به من واگذار شده است.

ماده پنجم - برای انجام این کارها که من پیدا کنم یک استخراج نقطی [نفتی] متعهد هستم بدهم به حضرت اشرف از هر پوطی یک کوپیک تا زمانی که نفت [نفت] حاصل شود در محل اطراف این امتیاز با رعایت ماده سیم این قرارداد که از بابت صد هزار منات مساعده محسوب خواهد شد.

ماده ششم - تمام حقوق در این امتیاز که در شعبان هزار و سیصد و سیزده اعلیحضرت مرحوم ناصرالدین شاه واگذار کرده است به من، همچنین خشداریا کمپانی آزاد است واگذار کند بیک نفر یا یک تجارتخانه که دارای اوراق سهام باشد در این صورت قبول کننده این امتیاز به عهده می‌گیرد تمام شرایط این قرارداد را و همچنین قرارداد پوطی که منفعت حضرت اشرف تقدیم می‌شود و همچنین تمام موازین قرارداد را.

ماده هفتم - در تمام اطراف که می‌شود نفت [نفت] استخراج کرد من که سپهسالار اعظم هستم حق دارم اینکه نگاه دارم یک نفر نماینده برای مواظبت نفت [نفت] استخراج شده، در هر صورت نماینده حق مداخله در امورات داخلی این اداره ندارد به جز اینکه ناظر در استخراج نفت [نفت] باشد.

ماده هشتم - نه من سپهسالار اعظم و نه اشخاصی که از طرف من به آن‌ها امتیاز واگذار می‌شود به

هیچ‌وجه نمی‌تواند نقض‌کننده این امتیاز را تغییر بدهند و خشداریای کمپانی یا اشخاصی که امتیاز از طرف من به آن‌ها واگذار شده کاملاً و مرتباً بایست انجام بدهم مواد این قرارداد را. ماده نهم - موعده این قرارداد معین می‌شود در مدت ۹۹ سال با همین قرارداد حق تجدید خواهند داشت.

ماده دهم - تمام مذاکرات در باب این قرارداد حل می‌شود در محکمه سه نفر که طرفین معین نمایند حکمیت محکمه سه نفری حکمیت خواهد داشت برای طرفین. پنجم ربیع‌الثانی ۱۳۳۴ مطابق با نوامبر ۱۹۱۶، محمد ولی سپهسالار اعظم

تمبر ثبت به مهر دولتی برسد منشورالملک مدیر کل
در دفتر ثبت اسناد وزارت خارجه در تحت ۳۰ ثبت گردید.
مورخه هفتم حوت از سیچقان ۱۳۳۴ مطابق ۲۷ فوریه ۱۹۱۶.

نشان تاج، شیر و خورشید

وزارت امور خارجه

سواد قرارداد حضرت اشرف سپهسالار اعظم با خوشتاریا

اول - نظر به اینکه اکاکی میفردی یویچ؟ از دولت علیه ایران در تاریخ یکشنبه هفتم جمادی الاولی ۱۳۳۴ حق انحصار مخصوص برای کشف و استخراج نفت [نفت] و موم طبیعی و قیر در ایالات استرآباد و مازندران و گیلان تحصیل نموده است این جانب سپهسالار اعظم نیز برای کشف و استخراج معادن مفیده که در امتیازنامه فوق ذکر شده یعنی نفت [نفت] و موم طبیعی قیر اراضی متعلقه خود را در ایالات استرآباد، مازندران و گیلان به استثنای املاک تنکابن و کجور و کلارستاق که در موضوع آن‌ها قرارداد جداگانه در تاریخ ۵ ربیع الثانی ۱۳۳۴ در باب استخراج نفت [نفت] داده شده است که به مسیو خشداریا در مدت ۸۰ سال واگذار می‌نماید.

دوم - از هر پوط نفت [نفت] و موم طبیعی و قیر که استخراج خواهد شد مسیو خشداریا به حضرت اشرف سپهسالار اعظم باید همه ساله نیم کپک قبل از انقضای یک ماه بعد از تعیین محاسبات سالیانه بپردازد و آن قیمتی که در این محصولات معادن برای استخراج حمل و نقل [به] مصرغ خواهند رسید حضرت اشرف سپهسالار اعظم حق این استفاده را از آنها نخواهد داشت و تعیین کلیه مقدار استخراج محصولات معادن برای حقوق مفیده که از او باید استفاده نمایند از روی دفاتر مسیو خوشتاریا معین خواهد شد.

سوم - اینجانب سپهسالار اعظم در مدت تمام این امتیازنامه یعنی هشتاد سال اراضی لازمه برای تأمین امنیه جهت استخراج و حمل و نقل نفت [نفت] و موم طبیعی و قیر و کلیه لوازم راجع به این استخراج مجاناً به مسیو خشتاریا واگذار می‌نماید.

چهارم - کلیه اختیارات و تعهدات این قرارداد را مسیو خوشتاریا می‌تواند به شخص ثالث یا تجارتخانه و کمپانی کلاً و جزاً واگذار نماید مشروط بر اینکه قائم مقام مشارالیه موافق تعهدات این قرارداد رفتار نماید.

پنجم - این جانب سپهسالار اعظم متعهد می‌شوم که مسیو خوشتاریا یا به قائم مقام مشارالیه در موقع انعقاد قرارداد در باب اراضی که در امتیازنامه مزبور ذکر شده است مساعدت نماید.

ششم - اگر مسیو خوشتاریا و قائم مقام مشارالیه موافق این قرارداد کماکان رفتار نمایند در این صورت نه حضرت اشرف سپهسالار اعظم و نه اینکه قائم مقام معزالیه به هیچ‌وجه من الوجوه حق تغییر یا نقض این قرارداد را ندارد.

محمودلی سپهسالار اعظم صحیح است

محل مهر سپهسالار اعظم

خوشتاریا

[حاشیه سمت راست]: در دفتر ثبت اسناد وزارت خارجه در تحت نمره ۳۴ ثبت شد

به تاریخ هفتم جمادی الاولی، ۱۳۳۴، ۱۲ مارس ۱۹۱۶.

نشان تاج، شیر و خورشید

ریاست وزراء

نمره

بتاریخ ۵ برج دلو ۱۳۳۵

ضمیمه

وزارت جلیله معارف و اوقاف

راجع به صدی دو عایدات کلیه امتیازات اعطایی به خوشتاریا را برای نشر معارف با آن وزارت جلیله تخصیص و تصویب‌نامه هیئت وزرای عظام به وزارت جلیله مالیه ابلاغ و ارسال شده، عین تصویب‌نامه مزبور برای استحضار آن وزارت جلیله اینک ذیلاً (چون در موقع اعطای امتیاز نفت و معادن استرآباد، مازندران، تنکابن، گیلان و اردبیل خوشتاریا مخصوصاً به اسم نشر معارف صدی دو از عایدات خالص منظور و بر بدهی صاحب امتیاز به دولت افزوده شده است لهذا هیئت وزراء عظام در جلسه تصویب می‌نمایند که صدی دو عایدات خالص امتیازات از قسمت راجعه به دولت مستثنا و برای نشر معارف به وزارت جلیله علوم تخصیص و پرداخته شود فرمان مهر لمعان همیونی نیز برای این تخصیص صادر خواهد شد) مندرج می‌گردد.

حاشیه پایین سند: از وزارت امور خارجه

تحقیق شده هر طور

در ضمائم امتیازنامه

همانطور نوشته شده

و اسباب اختلافی نشود

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نشان تاج، شیر و خورشید
وزارت فواید عامه و تجارت
اداره کابینه
نمره ۱۶۷۱
مورخه ۳ شهر ربیع الثانی ۷ برج دلو لوی ثیل ۱۳۳۵

وزارت جلیله امور خارجه

امتیاز نامه راجع به معادن مختلفه حدود استرآباد و مازندران و گیلان و اردبیل که به مسیو خوشتاریا ارسال شده است، مقرر فرمائید سواد متصدی از اصل امتیاز نامه مزبوره که به خط فرانسه و فارسی نوشته شده است به انضمام ماده قراردادی که به موجب آن امتیاز نفط [نفت] اردبیل را منتضم به امتیاز سابق (نفط [نفت]) مازندران و استرآباد و گیلان) می نماید به وزارت فواید عامه ارسال دارید.

مهر: وزارت فواید عامه و تجارت و فلاحه

حاشیه پایین سند: اداره کل ... روس به عرض برساند، بفرستد، بدیهی است سوادهای غیر مصدق غیر رسمی نمی بایستی به وزارت فواید عامه فرستاده شود، زودتر سواد مصدق را تهیه کرده بفرستد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

نوع مسوده: مکتوب	وزارت امور خارجه	نمره عمومی: ۱۲۰۸۰
موضوع مسوده:	اداره روس	نمره خصوصی: ۴۴۸۴
ضمیمه:	به تاریخ ۲۲ ذی حجه ۱۳۳۵	کارتن: ۳۶
پاک‌نویس کننده:		دوسیه: ۲۰

به وزارت جلیله مالیه

مرقومه محترمه مورخه ۲۸ برج سنبله نمره ۲۵۸۶ متضمن سواد مشروحه اداره گمرکات راجع به امتیازنامه شرکت خوشتاریا ترتیب وصول داد. اینک برای استحضار خاطر، متمم سواد فرانسه قرارداد راه‌آهن پیر بازار را مورخه ۲۶ رمضان سنه ۱۳۳۴ که از هیئت وزرای عظام گذشته است لفاً ارسال داشت چون مقصود اداره گمرک که در مشروحه خود ذکر نموده بود درست مفهوم نگردید، خواهشمند است سواد قرارداد مذکور را به اداره مزبور ارسال فرمایند اگر اظهار و اعتراضی دارند به‌وسیله آن وزارت جلیله به وزارتخانه اطلاع دهند.

[امضا ناخوانا]

نشان تاج و شیر و خورشید

وزارت مالیه

اداره کابینه

سواد مشروحه اداره گمرکات مرکزی نمره ۲۸۹۱/۱۷

مورخه ۱۶ ۱۳۳۵

نمره ۲۵۸۶

وزارت جلیله مالیه

در تعقیب مرقومه محترمه مورخه پنجم سال گذشته نمره ۹۰۶ توقیراً مبادرت می‌نماید که قرائت امتیازنامه شرکت خوشتاریا نظریات و ملاحظات ذیل را به جهت این اداره تولید نموده است. به موجب این امتیازنامه صاحب امتیاز حق ندارد سررویس حمل مسافرین با مال التجاره دایر کند، لذا به عقیده اداره گمرکات اینکه از وزارت جلیله امور خارجه در ضمن مراسله بیست و ششم رمضان نمره ۲۵۸۳ به گمرک اجازه داده شده است و اگون‌های حامل مسافرین را به معافیت از حقوق گمرکی قبول کنند، مبنی بر اشتباه بوده مگر اینکه شرکت خوشتاریا دارای امتیاز نامه دیگری باشد که به این اداره ارسال نشده است.

علیهذا از حضور محترم مستدعی است در این مسئله اعان نظر فرموده و ضمناً سوادى از نسخه فرانسه امتیازنامه (چه فقط متن فرانسه دارای اعتبار است) یا امتیازنامه‌هایی که به جهت تأسیس راه‌آهن پیر بازار رشت به خوشتاریا داده شده است به این اداره ارسال فرمایند. (از طرف مدیر ...)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱۳۳۶ ق

۹ یا نوامبر ۱۹۱۷

مقام منبع حضرت مستطاب اشرف آقای رئیس‌الوزرا دام ظلله العالی

چنانچه به‌خاطر مبارک مسبوق است که پیشنهادی در باب امتیازات معادن اردبیل و گیلان و مازندران و استرآباد به دولت علیه ایران داده و جلب توجه حضرت اشرف را بدین وسیله می‌نماید که از منافع خالص معادن نفت [نفت] تنکابن، کجور و کلارستاق که در تاریخ شعبان ۱۳۱۳ به موجب فرمان مرحوم ناصرالدین شاه به حضرت سپهسالار اعظم واگذار شده و ایشان به موجب ... در تاریخ ۷ جمادی الاولی به این جانب واگذار نمودند از قرار صدی دوازده از منافع خالص به دولت علیه کارسازی می‌دارم و نیز این جانب متعهد است که از بابت امتیاز نفت اردبیل و امتیاز نفت [نفت] که سابقاً گرفته‌ام پس از انعقاد و تشکیل کمپانی سهامی این امتیازات از قرار صدی بیست و پنج از سهام تمام امتیازات نفتی [نفتی] و معدنی مزبوره را در شعبه‌های بانک استقراضی ایران می‌گذارم و اعلام می‌کنم که اتباع دولت علیه ایران حق دارند خریداری نمایند و علاوه آن ... شش ماه قرار می‌دهم که در مدت شش ماه هرکس از ایران میل دارند از آن اوراق خریداری نمایند احترامات فایقه....

[امضا: لاتین ناخوانا]

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نشان تاج، شیر و خورشید
وزارت امور خارجه
اداره انگلیس دایر
مورخه ۲۱ صفر المظفر ۳۹
نمره
ضمیمه

رپرت

در تاریخ ۲۹ آوریل گذشته مراسله از سفارت انگلیس که معلوم نیست به‌عنوان مقام ریاست وزرا یا وزارت امور خارجه بود، رسید، مبنی بر اینکه کمپانی نفت [نفت] ایران و انگلیس امتیاز نفتی [نفتی] هم از طرف دولت ایران به مسیو خوشتاریا داده شد تحصیل کرده است. حضرت آقای منصورالملک همان موقع به دوسیه خوشتاریا مراجعه و رپرتی تهیه فرموده تقدیم هیئت محترم وزرای عظام فرمودند ولی از مذاکرات در وزارت امور خارجه سابقه نیست و هر چه تجسس شد مراسله مزبور نه در دفتر وزارت خارجه و نه در کابینه ریاست وزرای پیدا نشد در تاریخ ۲۲ شهر ذی‌حجه مراسله دیگری رسید که چون دولت انگلیس در قیمت امتیازهای مستر خوشتاریا صرف نمی‌رود مسلم است دولت انگلیس در برقرار داشتن حقوق کمپانی نفت [نفت] ایران و انگلیس در این امتیازات که از قرار معلوم قانوناً از طرف خوشتاریا به آن‌ها انتقال یافته است به کمپانی مزبور تقویت خواهد نمود از طرف وزارتخانه در تاریخ ۱۵ محرم الحرام جواب داده شد هر قدر در دفتر جستجو نموده مراسله ۲۹ آوریل به دست نیامد که معلوم شود چه بوده ولی به‌طور کلی تصدیق خواهند فرمود اگر خوشتاریا در آن وقت در غیاب مجلس شورای ملی به هر ترتیبی امتیازاتی را گرفته باشد مشروع بوده و قابل اجرا خواهد بود.

[امضا: ناخوانا]

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

جواب سفارت انگلیس

از مضمون مراسله محترمه جناب مستطاب مورخه ۲۲ ذی حجه مربوط به امتیازاتی که خوشتاریا تبعه روسیه سابقاً به دست آورده است استحضار حاصل کرده [سواد آن قرار] در دفتر وزارت خارجه جستجو نموده مراسله را که اشاره فرموده‌اند در بیست و نهم آپریل گذشته جناب سرپرسی کاکس به جناب منصورالملک نوشته است بدست نیامد که معلوم شود چه بوده است ولی به‌طور مکرر دانه کاغذ اصلی [شانش] جناب مستطاب‌عالی که این جواب فرموده‌اند خوشتاریا در آن وقت در غیاب مجلس شورای ملی بهتر ترتیبی امتیازاتی را گرفته باشد مشروع نبوده و قابل اجرا نخواهد بود.

نشان تاج، شیر و خورشید

وزارت فواید عامه و تجارت

اداره فلاح و تجارت

نمره ۲۵۹/۴۲

مورخه شهر ۸ برج ثور ۱۳۳۶

وزارت جلیله امور خارجه

در جواب مشروحه شریفه نمره (۳۹۷۸) محترماً اشعار می‌دارد چون امتیاز مسیو خوشتاریا از جمله امتیازاتی است که در تحت فشار و در غیاب مجلس شورای ملی از دولت ایران گرفته شده تا موقعی که از طرف دولت علیه تکلیف قطعی این‌گونه امتیازات معین نگردیده جوابی به تحقیقات شرکت ایران نمی‌توان داد این موقع را مغتنم شمرده خاطر اولیای آن وزارت جلیله را به این نکته مهم معطوف می‌دارد که اساساً کلیه این قبیل امتیازات که به‌طور انحصار و برای مدت مدیدی داده شده و به‌علاوه موضوع آن‌ها نیز غیر محدود است طبیعتاً مانع آزادی تجارت شده حقوق مالکین اتباع ایران را طوری تضییع می‌نماید که نمی‌توانند از منابع ثروت ملک خود بهره‌مند گردند و به‌طور کلی مانع ترقی اقتصادی و صنعتی می‌باشد محض خاتمه دادن به این اوضاع ... که در اثر این قبیل امتیازات بی‌رویه تولید شده لازم است از طرف اولیای آن وزارت جلیله در این موقع مناسب اقدامات مقتضیه به‌عمل آید که هر یک از آن‌ها را الغا نمی‌توان کرد اقلأ اختیارات صاحب امتیاز را محدود نموده قراری مناسب حال و اوضاع کنونی مملکت داده شود.

مهر: وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

وزارت امور خارجه

بیت ریختن نفت، شهر مشهد

اداره

سواد بیت ریختن نفت

مورخه

نمبره

باین امر به جهت رعایت منافع ملی و جهت جلوگیری از خروج نفت به خارج از کشور
 و نیز برای تسهیل در امور نفتی و جهت جلوگیری از خروج نفت به خارج از کشور
 ماده اول - در خصوص نفت شمال ایران در مورد هر یک از موارد زیر که در این
 دستورالعمل درج شده است باید رعایت شود و در صورت تعدد مالکیت در هر یک از موارد
 مذکور در این دستورالعمل باید در صورت تعدد مالکیت سهم هر یک از مالکان در مورد هر یک
 از موارد مذکور در این دستورالعمل رعایت شود.
 ماده دوم - در مورد هر یک از موارد مذکور در این دستورالعمل که در این دستورالعمل
 درج شده است باید رعایت شود و در صورت تعدد مالکیت در هر یک از موارد
 مذکور در این دستورالعمل باید در صورت تعدد مالکیت سهم هر یک از مالکان در مورد هر یک
 از موارد مذکور در این دستورالعمل رعایت شود.
 ماده سوم - در مورد هر یک از موارد مذکور در این دستورالعمل که در این دستورالعمل
 درج شده است باید رعایت شود و در صورت تعدد مالکیت در هر یک از موارد
 مذکور در این دستورالعمل باید در صورت تعدد مالکیت سهم هر یک از مالکان در مورد هر یک
 از موارد مذکور در این دستورالعمل رعایت شود.

پیام بهارستان / ۲۰، س. ۲۰، ش ۷ / بهار ۱۳۸۹

وزارت امور خارجه

اداره
سواد
مورخه
نمره

بسم الله الرحمن الرحيم
 ماده چهارم - در خصوص تعیین سهم نفت در استان شمال ایران
 مستندین محبتیاری که در این خصوص در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی
 در خصوص تعیین سهم نفت در استان شمال ایران در تاریخ ۱۳۸۹
 که در این خصوص در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی در خصوص تعیین
 از میان اهلک جمع بیان که مشروطاً که بموجب این قرارداد
 در خصوص تعیین سهم نفت در استان شمال ایران در تاریخ ۱۳۸۹
 اهلک تعیین خواهد شد که این امر بر مبنای توافق طرفین
 مشاع آن در این خصوص در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی
 ماده پنجم - در خصوص تعیین سهم نفت در استان شمال ایران
 عمده در خصوص این قرارداد در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی
 در این خصوص در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی در خصوص تعیین
 سهم نفت در استان شمال ایران در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی
 بر مبنای توافق طرفین در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی
 ماده ششم - در خصوص تعیین سهم نفت در استان شمال ایران
 در این خصوص در تاریخ ۱۳۸۹ خورشیدی در خصوص تعیین

پیام بهارستان / ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳ / ۷ بهار ۱۳۸۹

وزارت امور خارجه

اداره _____

سواد _____

مورخه _____

نمبره _____

ماده هفتم - دولت عیناً تمام درود در هر روز مخصوص بلایه در ارتقا حقوق و منافع ملی است که در کتب
 مرسوم که در درج اول این بقیه است ندرت و دیگر دینچه و نه در کار که در صورتی که در ارتقا نیت بر آن
 دیگر بینه و نیز میگویند که بجز این معنی که در اول غیره در حال است که بر غیره در اول اول اول اول
 این است که راه هر منبع را آنانی که غیره در اول است تماماً است که در غیره در اول اول اول
 بعد از آن در صورتی که در اول اول است که در غیره در اول اول اول اول اول
 ما در هفتم که بعد از آن که در غیره در اول اول اول اول اول اول اول
 نشانی از این که در غیره در اول اول اول اول اول اول اول
ماده هفتم تمام این ابدت در غیره در اول اول اول اول اول اول اول
 ندم که بعد از آن که در غیره در اول اول اول اول اول اول اول
ماده دهم - غیره در اول اول اول اول اول اول اول اول اول
 در غیره در اول اول اول اول اول اول اول اول اول
 در غیره در اول اول اول اول اول اول اول اول اول
ماده یازدهم - اگر در غیره در اول اول اول اول اول اول اول
 در غیره در اول اول اول اول اول اول اول اول اول
ماده بیستم - در غیره در اول اول اول اول اول اول اول
 در غیره در اول اول اول اول اول اول اول اول اول
 در غیره در اول اول اول اول اول اول اول اول اول

پیام بهارستان / ۲۰، ۲۱، ۲۲ ش / ۷ بهار ۱۳۸۹

وزارت مالیه

اداره کلمه
سواد ترجمه راپورت بیس لیبناز
مردانه
شماره

دادار بهر کلمات

شما هم بهر جنس و کلام خود بودید و خواهان بیس معادلی و چنانچه نفت شمال از طرف دولت در اختیار
دواید عامه متصرفین نمایری یافتن بیرون شرکت خوشتاریا و داد و بردار و غیره از آن جهت است
در وقت دادار که دادار مقدمه آلی دادار است

در این باب تمام حساب و شش ماهه در شش ماه بعد از آنکه از آن جهت است
در جهت رفاه حال وجه از باب توجه هم از آن جهت است که در وقت دادار از آن جهت است

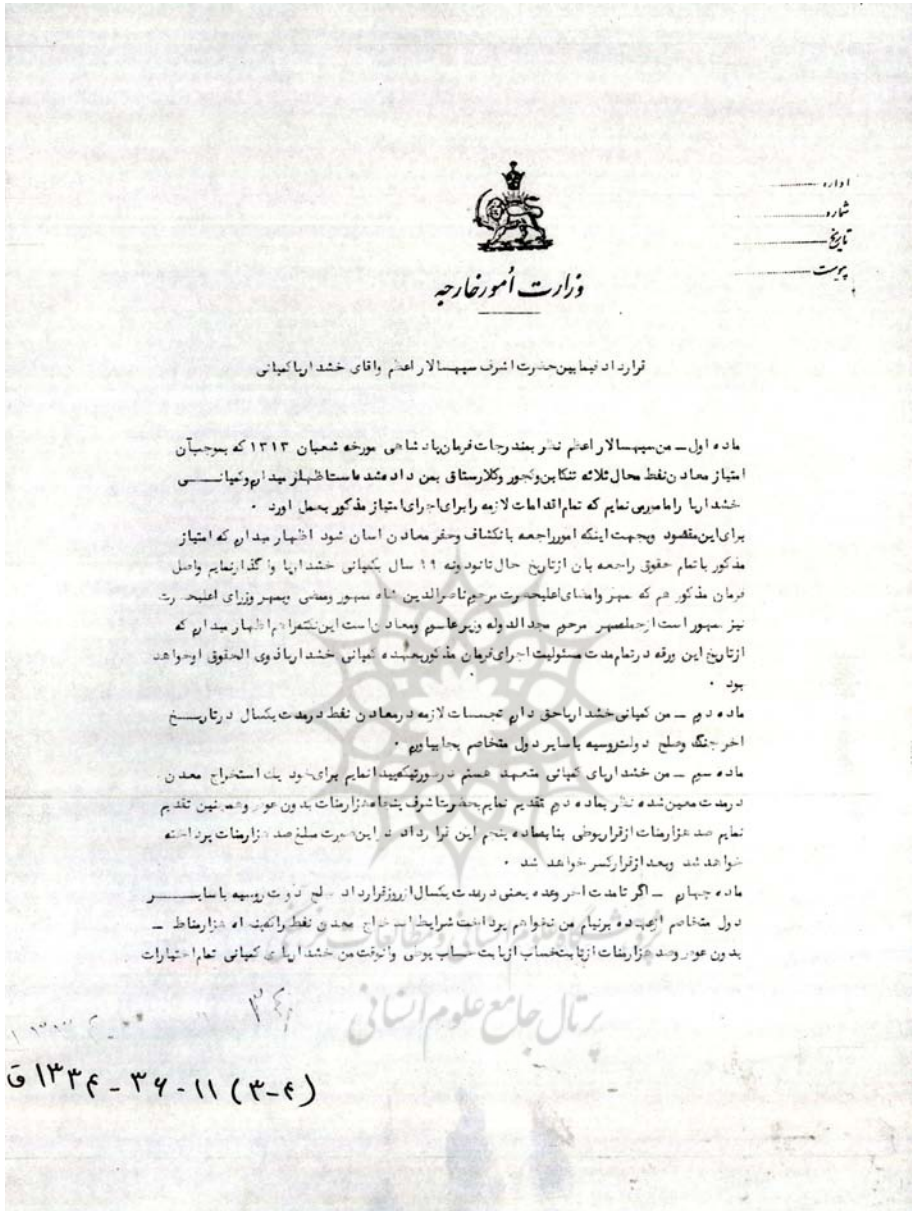
از دادار حقوق که لا محاله
نایب دولت و در وقت دادار خوشتاریا می باشد و در وقت دادار از آن جهت است
در جهت رفاه حال هم در شش ماه بعد از آنکه از آن جهت است

زیر آنکه در وقت دادار
میرزا در وقت دادار
اداره است که در وقت دادار

بگذارد و بسیار در وقت دادار
همه از جهت آنکه در وقت دادار
معمول بود و در وقت دادار

۱۳۳۴-۳۴-۱۱-۵

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش ۷ / بهار ۱۳۸۹

پیام بهارستان / د. س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

وزارت امور خارجه

اداره
شماره
تاریخ
پرست

- ۲ -

خود را از دست میدهم یعنی آنچه که در این قرارداد بینم و اقرار شده است.

ماده هشتم - برای انجام این کارها که من بیدانم یا استخراج نفتی متعدد هفتم بد هم بحدت اشرف از هر بوطی یک کیلیک تا زمانیکه نفت حاصل شود در محل اطراف این امتیاز با رعایت ماده ششم این قرارداد ادکاز بابت صد هزار مانات مساعد و محسوب خواهد شد .

ماده نهم - تمام حقوق در این امتیاز که در شعبان هزار و سیصد و سیصد و اعلیحضرت مرحوم ناصرالدین شاه واگذار کرد ماست بمن همین خشتد ای کامیابی آزاد است واگذار کند بیک نفر یا یک تجارتخانه که دارای وراق سهام باشد در این صورت قبول کند این امتیاز بعدد و بگیرد تمام شرایط این قرارداد را و همین قرارداد بوطی که شفعت حضرت اشرف تقدیم میشود و همین تمام موازین قرارداد را

ماده دهم - در تمام اطراف کفیشود نفت استخراج کرد من که سپهسالار اعظم - ستم حق دارم اینکه نگاه دارم یا منفرد نمایند برای ما بابت نفت استخراج شده در هر صورت نمایند و حق ما اخلسه در امورات داخلی این دارم ندارد ب اینکه ناظر در استخراج نفت باشد .

ماده هشتم - من سپهسالار اعظم و نه اشخاصیکه از طرف من بانها امتیاز واگذار میشود بهیچ وجه نمیتوانند نقض کنند این امتیاز را تغییر بدند و خشتد ای کامیابی یا اشخاصیکه امتیاز از طرف من بانها واگذار شده کاملا و مرتباً بایست انجام بدهم مواد این قرارداد را .

ماده نهم - مهله این قرارداد معین میشود در مدت ۹۹ سال با همین قرارداد حق تجدید خواهند داشت

ماده دهم - تمام مذاکرات در باب این قرارداد حل میشود در حکم سه نفری که طرفین معین نمایند حکمیه

هکتم سه نفری حکمیت خواهند داشت برای طرفین پنجم ربیع الثانی ۱۳۳۴ مطابق ۲۷ یا نوامبر ۱۹۱۶

محمد ولی سپهسالار اعظم

امیر تبت بمبر دولتی پرستد مشاییر الملک، منیر

در دفتر ثبت لساند وزارت لغا رجه در تحت ۳۰ ثبت گردید

مورخه هفتم حوت از سنه ۱۳۳۴ مطابق ۲۷ نوامبر ۱۹۱۶

وزارت امور خارجه

رد
شماره
مورخه
نمبره

کرم - در این سیدیه لاجرم در مدت تمام این بیادمانده نهم سال در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه
و در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه
چهارم - در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه
و در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه
نهم - در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه
که در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه
ششم - در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه
سیدیه لاجرم در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه در این سیدیه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

بشاربغ - برج - و - ۱۳۳۵

ضمیمه

وزارت وزراء

وزارت پدسارفت و نفت

نمره

در بصره و عایدت علیه اعزازت عطا به خوشتاریا برای
 معارف وزارت پدسارفت و نفت در وزارت
 عدولیه و بدیع و در مالک شریعتین معارف در فریبور برادر شمسار وزارت
 عدولیه و بدیع از چون در موقع عطا عطا می توان گفت و مالک
 از دولت مازدرولان سخنان گیدان دار و پدسارفت و نفت
 با هم شریعتین صدره از عایدت عاقلین منظور و بلا بر سر

بر دولت از فرهنگ شریعتین اعزازت در وزارت پدسارفت
 تقریب معینند که صدره و عایدت عاقلین وزارت شریعتین
 در وجه بر دولت شریعتین برای شریعتین وزارت پدسارفت و نفت
 و بر وجه شریعتین معارفین بهینه نیز برادر شریعتین

سند بصره
 وزارت پدسارفت و نفت
 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

۱۳۳۵-۳۶-۹-۲

۹

پیام بهارستان / ۲۰، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

وزارت فوائد عامه و تجارت

اداره ...

شماره ۱۶۷۱

مورخه ۳ شهر اسفند ۱۳۳۵
صیدیه

وزارت معادن پروران

امتیاز استخراج معادن نفت در استان خراسان و فارس

باسمه تعالی به عرض می‌رساند

اینکه در تاریخ ...

اینکه در تاریخ ...

اینکه در تاریخ ...

مستوفی

شماره ...

شماره ...

۱۳۳۵-۲۲-۹-۵

نوع مسوده کبر	وزارت امور خارجه اداره تاریخ ۳۳ فروردین ۱۳۳۰	شماره عمر من ۱۲۰۸۰
موضوع مسوده		شماره خصوص ۴۴۸۴
ضمیمه		کارتن ۲۵
پایه نویسی کننده		دوسیه ۷

وزارت معینه
شماره ۲۵۸۶
موضوع قرارداد شماره اول
تاریخ ۱۳۳۰
موضوع قرارداد شماره اول
تاریخ ۱۳۳۰
موضوع قرارداد شماره اول
تاریخ ۱۳۳۰

۱۴ فروردین

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۱۳۳۵ - ۲۶ - ۲۰ - ۱۸

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

وزارت مالیه

شماره ۲۵۸۶
۱۳۲۵
۱۳۲۵

در خصوص...
نظرات و ملاحظات...
برای...
تعمیر...
کار...
دار...
مهند...
دار...
پیش...
پیش...
پیش...

پیشگاه مکتوم انسانی و...
پرتال جامع علوم انسانی

۱۳۲۵-۳۴-۲-۲۳

۸

وزارت امور خارجه
اداره مستشاران
مورخه ۲۱
نمره

تاریخ ۲۹ شهریور ۱۳۰۹

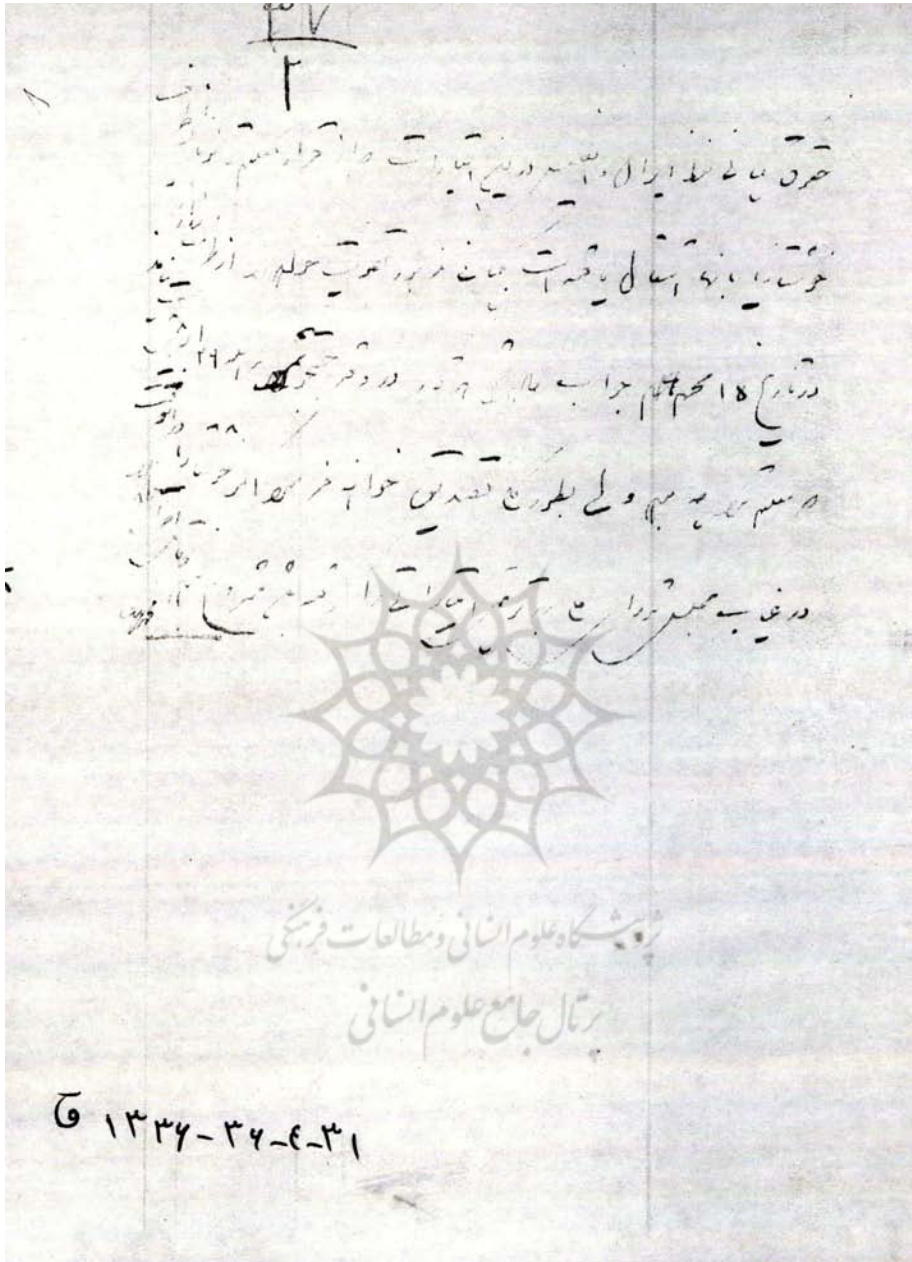
تسلیت دربار وزارت امور خارجه به منبر باریک
نمایران دبیر استاذ تعلیم و تربیت دولت ایران

مجلس محترم علم استحضار حضرت عالی
حسب امر و دستور وزارت امور خارجه
ولی از مدار اسناد وزارت امور خارجه

پیشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
دوره کارشناسی فایده در کارشناسی زبان و ادبیات
رتال جامع علوم انسانی

۲۲ فروردین ۱۳۰۹
مربوطه تصرف در سند است

از طرف وزارت امور خارجه

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

محرابی است از سنگ
 در حدود مراد شهر واقع است در روز ۲۲ فروردین ۱۳۲۹ میلادی
 در دست دراز است و در حدود مراد شهر واقع است در دست دراز است
 کوه خاب سربس نامی است که در حدود مراد شهر واقع است در دست دراز است
 در دست دراز است و در حدود مراد شهر واقع است در دست دراز است
 خورشید در انوقت در فاب نرس وزارت ۲۰ فروردین ۱۳۲۹
 که در آن زمان در حدود مراد شهر واقع است در دست دراز است
 این کوه در حدود مراد شهر واقع است در دست دراز است

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 بزرگسال جامع علوم انسانی
 ۳۳-۴-۳۹-۱۳۲۹ ق

پیام بهارستان / ۲۰، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

وزارت فوائد عامه و تجارت

اداره محضرت ریاست

پورده شهر ۸ برج ۱۳۳۲

شماره

دستخط مدیر دفتر

شماره ۲۵۹-۳۴۰ درجذب شریعه شریعه نزه (۳۹۷۸) کمره دشت سیدیه برون کوه

سیر فروش را از جهت استیلا دولت که در وقت ف در درجذب سیر
حق له دولت دیدن گذشت تا مرقی که در وقت دولت علیه تقیف

دست دولت سیر تقیف بر به تحقیقات دولت دیدن نگران
این ترقی در تنظیم شریعه نظر دولتان که در وقت دولت بر این ترقی
در این مایه کوه سیر است دولت که بعد از انصر در دولت دیدن ترقی

در این مایه کوه سیر است دولت که بعد از انصر در دولت دیدن ترقی
دست دولت سیر تقیف بر به تحقیقات دولت دیدن نگران
این ترقی در تنظیم شریعه نظر دولتان که در وقت دولت بر این ترقی
در این مایه کوه سیر است دولت که بعد از انصر در دولت دیدن ترقی

۱۳۳۶-۳۶-۴-۳۴

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹